

Gods vrijmachtige genade betoond in

Pieter Versluys

STICHTING DE GIHONBRON
www.theologienet.nl
MIDDELBURG
2003

I. AFKOMST EN UITWENDIG LEVEN.

"De gedachtenis des rechtvaardigen zal tot zegening zijn, maar de naam der goddeloze zal verrotten", spreekt de Heere in Zijn woord, wat wij wederom bevestigd zien in de gedachtenis van Pieter Versluys. En zoals de dichter zich uitdrukt in Psalm 37, zo vinden ook in deze bewaarheid: *"Let op den vrome en ziet naar den oprechte, want het einde van die man zal vrede zijn."*

Versluys werd geboren 10 Januari in Fijnaart. Hij was de zoon van Jan Versluys, die een man was, die een goed getuigenis wegdroeg en steeds in 's Heeren kracht een onergelijke consciëntie voor God en mensen zocht te bewaren. Het was dan ook zijn ijverig pogen om zijn kinderen in tucht en de vreze des Heeren op te voeden. Dit werd nog gezegd door zijn dochter Antonetta bij het afscheid nemen van haar stervende broer, zeggende, - nadat zij een liefelijke zegen uit de mond van haar broer had ontvangen, - dat haar vader zo menigmaal met gebeden en verzuchtingen de kinderen aan de Heere had opgedragen, en met dat verlangen, dat de Heere, zo goed mocht wezen, om te mogen en te willen wonen in zijn hart en huis tot in verdere geslachten. Psalm 37

Het was goed en aangenaam deze beide te horen, hoe zij nog mochten gedenken aan hun Godvruchtige vader en daarbij letten op het voorrecht een opvoeding te ontvangen in de vreze des Heeren en door de leer en voorbeeld door Godvruchtige ouders te worden voorgegaan op dien weg waarop de dwaas niet dwalen kan. Terecht zegt daarom Salomo; *"Leert den jongeling de eerste beginselen naar den eis zijns wegs, als hij oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken."* Dit werd ook aan Versluys bevestigd.

Nadat hij het nodig onderwijs op school had ontvangen, moest hij een keuze doen voor een beroep. Hij wilde broodbakker worden. Hij oefende zich dan ook getrouw in zijn vak, zodat hij na de volbrachte leerjaren zijn zaak goed verstond.

Een gedeelte van zijn leertijd bracht, hij door te Breda, waar het de Heere behaagde in 1816 op de jeugdige leeftijd van 18 jaar Zich over Hem te ontfermen en hem bekend te maken, dat zijn deugdzaam leven, toen naar zijn mening voor de eeuwigheid, ontoereikend was, er niet anders zou bevonden worden, dan een rietstaf die de handen zou doorboren. Dáár was het voor hem de tijd der minne, daar breidde de Heere de vleugelen Zijner genade over hem uit en bewees Hij hem Zijn eeuwige liefde.

Nadat zijn diensttijd te Breda was geëindigd keerde hij in de ouderlijke woning terug, waar hij met liefde werd ontvangen en zijn beroep voortzette, wachtende op de gunst des Heeren, die hij dan ook in ruime mate ondervond, terwijl hij niet weinig bijdroeg om het leven van zijn ouders, zo uit- als inwendig te veraangenamen, steeds de les van Salomo betrachtende : *"al wat uw hand vindt om te doen, doet dat met al uw nacht."*

Later begaf hij zich in 't huwelijk met Adriana Bresijn, die met hem van gelijke jaren was. Een reeks van ruim 25 jaar mochten beiden in liefde en vrede doorleven, en zagen zij hun huwelijk bekroond met vier zonen en een dochter, waaronder tot op de dag zijns doods geen *zoon der smart* werd gevonden. Integendeel, hij mocht zich er in verheugen dat al zijn kinderen hun wandel zo mochten inrichten als een rechtgeaard ouderhart verlangen kan.

Na de voltrekking van zijn huwelijk volvoerde hij zijn plan om zijn woonplaats te Klundert te vestigen. Waar hij zijn beroep uitoefende en kennelijk mocht ondervinden, dat zulks de goedkeuring door Heeren wegdroeg ja, dat zijn weg zo voorspoedig werd gemaakt, dat hij na verloop van tijd een andere woning mocht betrekken, die meer naar zijn verlangen was, en zo werd het dan ook bewaarheid dat de plaats van ieders woning door de Heere is besteld.

Versluys was een man van een buitengewoon bedaard karakter en heeft steeds in zijn oprechtheid gewandeld, zoals beschreven staat Jesaja 57: 2. Hij leed liever schade en ongelijk, gelijk de Apostel zegt, dan zich te verzetten tegen de handelingen der goddelozen. Had hij gemeend iemand iets te hebben ontvreemd, zo zou hij het met Zachéus liever vierdubbel hebben wedergegeven dan zich op zodanige manier te verrijken. Neen, hij was niet gelijk Judas, die het een Godzalige Maria ten kwade duidde, dat zij de albasten fles met olie op het hoofd van de gezegende Godmens uitgoot, zeggende, onder schijn van recht, *dat deze zalf duur had kunnen verkocht worden en de penningen de armen gegeven.*

Zo was het niet met Versluys. Hij was oprecht gelijk de duif, volgens de les van onze gezegende Meester. In zijn omgang was hij deftig en stemmig, nooit hoorde men zot geklap uit zijn mond, geen gekkernij vloeide van zijn lippen, geen schaterend gelach had bij hem plaats en zijn bescheidenheid was aan alle mensen bekend, en zowel de geringen als de aanzienlijken, de ouden van dagen met de jeugdigen, de kleinen met de groten, allen ondervonden een burgerlijke beleefdheid. Zo sprak, zo leefde hij in bescheidenheid met zijn naasten. Daar hij geroepen werd liet hij zich vinden, waar hij geen noodzaak vond zich te laten zien, daar kwam hij niet. En op deze wijze heeft hij zijn weg tot aan zijn dood toe afgelegd.

Voor het uitwendige was zijn weg met weinig tegenspoed bezaaid, ofschoon hij ook wel, zoals alle andere mensen zijn dagelijkse bezwaren en moeilijkheden zal gehad hebben.

De zwaarste slag trof hem, toen op de 4 Oktober 1847 zijne echtgenote hem door de dood werd ontnomen en deze band werd verscheurd, terwijl hij onder dat leed echter krachtig heeft ondervonden hoe liefelijk de Heere Sion kan troosten. Zo genoeglijk als het mogelijk was bij het gemis van zijn echtgenote sleet hij zijn laatste dagen. En zijn lieflijke omgang met zijn vijftal kinderen deed niet zelden wanen binnen in die woning, dat er geen hamerslag van twist in de wereld was. Te allen tijde vond men die gulden les van Salomo in hem bewaarheid: "laat uw woorden weinig zijn", waardoor hij dan ook met weinig woorden veel kon zeggen. Waarom hij dan ook, wanneer hij over een of ander onderwerp het gesprek voerde, gewoon was dat kort en zakelijk te doen. Overigens wilde hij liever toeluisteren, dan zelf het woord voeren en altijd betoonde hij te wezen in een zacht, bedaard humeur. Zijn temperament was zeer gelaten, zijn houding eerbiedig en al eenvoudigheid tekende was aan en in hem.

Ziedaar weinig van het uitwendige van deze 'stille in den lande', doch genoeg voor ons om te weten dat, hij de Heere kende in al zijn wegen; dat Hij dan ook al zijn paden recht maakte.

II. Wedergeboorte en inwendig leven.

Het is waarschijnlijk niet juist bekend geweest welk tijdstip de nieuwe geboorte bij Versluys plaats heeft gehad; dit is echter zeker, dat hij in Breda reeds een nadere toebrengring gevoelde en wel terwijl hij, zich onder de prediking bevond van een onbekeerde predikant. Waaruit blijkt hoe vrij Jehovah God is in de bedeling van de genade en hoe Gods Woord in de hand des Geestes een kracht Gods is tot zaligheid voor een iegelijk die gelooft. Zo bleek het, dat hij enigszins geleek op de zoon, die Paulus door het Evangelium had geteeld namelijk Timotheüs, die óók van kindsheid af de Schriften had geweten tot zaligheid. Niet zelden liet hij zich aan een van zijn vrienden toen op des wijze uit, namelijk hoe hem Jezus hoe langer hoe meer dierbaar werd en hoe hij daarbij zich veel slechter waande dan weleer; weldra kon hij zichzelf weinig helpen en eindelijk in het geheel niet meer.

Achttien jaren had hij onberispelijk in het maatschappelijke geleefd, in de overtuiging dat de mens in het algemeen en hij in het bijzonder moest bekeerd worden, zoals zijn opvoeding hem dagelijks had gepredikt. Nochtans zondigde hij als alle anderen, want wij weten, er is niemand die goed doet, ook met tot één toe, maar hij deed dit niet gerust. Vandaar dan ook, dat hij zich zelden vinden liet op de plaatsen der ijdelheid. Dit was dan ook de oorzaak dat de getrouwe dienaars der wereld en de openbare goddelozen niet zoveel met hem ophadden, als wel met anderen, die meer getrouw voor hun koning uitkwamen. Hij was in zijn verkeer met de lieden der wereld, gedurende zijn jongelingschap, altijd meer bedaard dan een ander en voelde zich in het bijzonder heengetrokken naar zulke plaatsen, waar zich de gelegenheid opdeed om gesticht te worden.

Zo was hij op zekere dag te Breda in de kerk, hoorde daar prediken over Ruth en Naómi, en de Heere maakte deze prediking aan hem dienstbaar, maakte zich meer aan hem bekend en leerde hem daar - gelijk een andere Samuël - de stem des Heeren kennen. Hier werd Ezechiël 16 aan hem bewaarheid: *"Als Ik nu bij u voorbij ging, zag Ik u, en ziet, uw tijd was de tijd der minne; zo breidde Ik Mijn vleugel over u uit, en dekte uw naaktheid, ja Ik zwoer en kwam met u in een verbond, spreekt de HEERE Heere, en gij werd Mijne."* Toen werd het hem hoe langer hoe meer openbaar dat hij een zondaar was, hetwelk hij vroeger wel had beleden, doch nooit in waarheid geloofd. Hier leerde hij verstaan wat de dichter zegt (Psalm 72) *van het behoeftig volk, dat uit hun ellenden tot God roept.* Hij nam hij toevlucht tot Jezus als een arm zondaar en werd hem die Beminnelijke ten hoogste dierbaar. Dit alles geschiedde op een zachte en bedaarde, nochtans op de Bijbel gegronde wijze. Zo werd hij overtuigd van zonde, gerechtigheid en oordeel en overgebracht van de duisternis tot het licht, en ontrukkt aan de macht des satans en tot de Levensvorst gebracht en in Hem overgeplaatst. Hoe menigmaal zei hij: "Was God niet zo neerbuigend geweest zich over mij te ontfermen, nimmer zou ik tot het licht der ware wijsheid zijn gekomen, want wij, mensen, liggen in zulk een lage staat gezonken, dat wij nooit naar Hem zouden vragen of omzien."

Ziedaar u de tijd en het middel medegedeeld, dat God in de hand des Geestes heeft willen gebruiken om hem te brengen onder de banier van Koning Jezus. Die het nu gegeven is dit te mogen verstaan die weet ook wat de profeet Jesaja zegt, hoofdstuk 65: "Die het heil des Heeren gedenken, laat geen stilzwijgen bij u wezen." En dit was dan ook het gevolg bij Versluys, want ofschoon het hem van natuur eigen was niet veel te zeggen, werd het van hem wel eens gehoord, zoals dezelfde profeet zegt: "Dat de verheffing Gods in zijn keel wordt gevonden." En zo zag men aan hem vervuld, hetgeen de Heere Jezus zegt: "Die in Mij blijft, draagt veel vrucht."

Thans gaan wij over om iets mee te delen aangaande zijn dagelijkse Christelijke wandel.

Hiervan kunnen wij echter geen geregeld verslag doen, nochtans genoeg meedelen om te bewijzen dat aan hem bevestigd werd wat geschreven staat (Jesaja 6): "*Allen die ze zien zullen ze kennen*". En dit werd in alle opzichten openbaar, want zowel in zijn inkomen kon men bemerken, dat hij een zaad was dat de Heere gezegend had. In alle opzichten tekende hij Christelijke stichtelijke eenvoudigheid.

De Heere had hem begunstigd met een gezond verstand, zowel in natuurlijke als in geestelijke zaken. Hij had een vatbaar, maar geen opsluitend vermogen, en zo miste hij zowel een zakelijk als een woordelijk geheugen. Hierover was vaak zijn klacht, vooral wanneer hij onder het gehoor van een leerzame prediking of in een Godvruchtige vriendenkring geweest was. Dan was gewoonlijk zijn zeggen: "ik verblijd mij zelden langer dan ik het hoor, want zo vernomen ras vergeten; ik kan maar niets opsluiten en hoe groot het genoegen is dat ik vaak hebben mag, spoedig heb ik de woorden en de zaken verloren."

Doch, was hij met deze gave niet bedeed, hij bezat daarentegen dubbele talenten in andere opzichten. Zeer stichtelijk was zijn verkeer te allen tijd, waar hij zich ook bevond. Terwijl hij geen omgang hield met de dienaars der wereld en geen zitting nam in het gestoelte der spotters (Psalm 1).

Hij wachtte zich zoveel mogelijk met de zodanige in aanraking te komen; dezulke waarvan vader Brakel zegt [hoofdstuk over de Wedergeboorte] *hen te schuwven als de pest*, was zijn doel te allen tijde. De meeste tijd bevond hij zich in zijn woning. Zijn huisgezin te stichten, ijverig te zijn in zijn beroep, zijn kinderen leren en op te leiden, dat was zijn doel en om hierin zo getrouw te zijn, zoals de onderwijzer in de Heidelberger Catechismus zegt, *als de engelen in den hemel*.

Wanneer hij zich in de gelegenheid zag, om door woord of geschrift, door openbare prediking of onderlinge samenkomsten gesticht te kunnen worden, dan maakte hij hier getrouw gebruik van en nooit liet hij zich hiertoe te vergeefs uitnodigen. Wanneer hij maar enigszins kon berekenen, dat zijn beroepsbezigheden zulks toelieten. "*Menige reis*", zo getuigt een van zijn vrienden, "heb ik met mijn onvergetelijke Jonathan afgelegd, ja nooit heb ik reden gehad mij over zijn tegenwoordigheid te bedroeven. Hoewel hij een aangeboren eigenschap bezat, die ik menigmaal heb bejammerd, namelijk, dat hij weinig sprak en vooral wanneer hij niet opgewekt was voor zijn gemoed.

Dan hoorde men van hem geen woorden; doch hiér stond tegenover, dat, wanneer des Heeren Geest hem eens verlevendigde, dan waren zijn woorden als met zout besprengd en zijn mond gelijk een bron op de velden. (Psalm 119). Dan zeide hij met tien woorden zoveel zakelijks als menig ander met vijftig.

Men kan wel denken hoe het mij dikwijls ging, wanneer ik, mij op het gezelschap of elders bevond, hoe ik naar hem verwezen werd. En wat de vijand mij van binnen menigmaal zei, wanneer ik in zijn bijzijn al stamelende over dat grote werk Gods sprak, daar ik hem tot aan zijn dood toe veel voortreffelijker achtte dan mijzelf, waarvoor ik trouwens dan ook alle reden had.

Versluys betoonde te allen tijde veel liefde te bezitten voor diegenen, die in hun gedragingen blijk gaven de Heere Jezus lief te hebben in onverderfelijkheid. Dezulken bewees hij alle achting en dat zonder aanzien des persoons, zowel de armen als de rijke, de dienstbare als de vrije en zo ver hij zich verenigen mocht, *als even dierbaar geloof ontvangen hebbende*, zoals de apostel Petrus zegt. Zo waren zulke hem zeer welkom en gaf hij ieder naar zijn behoeften een tijdelijk en geestelijk onthaal. Hij was zeer zacht en

liefderijk tegen hen, die met hem als David zeggen mochten: *"Ik ben een metgezel van die U vrezen."*

Vele armen mochten het oog op, hem gevestigd houden, want hij gebruikte zijn bete niet alleen; daarvan getuigen de menigvuldige weldaden, die hij hun bewees, die de Heere Jezus in Zijn plaats had nagelaten. "Gaat henen en wordt warm" was een hem onbekende spreuk, want nooit was hij de laatste om Christelijke handreiking te doen. Altijd was hij bereid om naar zijn vermogen anderen nood te verlichten.

Was Versluys, zo als ik reeds mededeelde, meestal stil op de gezelschappen de Heere had hem daarentegen met buitengewone bidgaven toegerust. En wanneer de Heere hem gaf te bidden, betoonde hij zich, een jonge leeuw, vol kracht en vol moed en in dit gewichtig werk.

Dan was elk woord dat hij voortbracht een zaak, en ieder zaak een geheim en wist hij in diepe afhankelijkheid alle noden en belangen neer te leggen voor de troon der Genade en op te dragen aan Zijn getrouwe Verbondsontfermer.

"Hoe menigmaal", zo zegt een van zijn vrienden, "hoe menigmaal heb ik met hem mijn knieën gebogen, hoe dikwijls met hem voor het aangezicht des Heeren gestaan en vond ik stof om zijn zacht en teder gevoel te bewonderen." Zeer zoet en liefelijk waren zijn gebeden die hij uitstortte voor het aangezicht des Heeren! Niet zelden waren zij het middel waardoor vele Godvruchtige en verslagenen werden opgebeurd.

III. ZIEKTE EN ZIELSTOESTAND.

Zeer langzaam en nauwelijks merkbaar begon zijn ziekte, doch nam weldra in hevigheid toe en bleek een kwaal aan den maag te zijn. Spoedig vermagerde bij op een buitengewone wijze, hetwelk zijn kinderen met vrees vervulde. Wat echter de lichaamssmartten betreft, de Heere maakte die voor hem zeer dragelijk, gedurende de vijf maanden die hij aan zijn ziekte geleden heeft.

Wat zijn zielstoestand aangaat, zo moeten wij mededelen, dat deze bij aanvang niet zo opgeruimd was; hij klaagde veel over doodsheid en koelheid. "Hoe koel is mijn gemoed en hoe ongevoelig mijn staat" zo zuchtte hij. *Ik kan nergens bij, wat is het een Godswerk zulk een terecht te brengen. Och, nooit werd ik zalig, ten ware de Heere zo goed had believe te wezen, het voor Zijn rekening te nemen!*

Dit duurde zo enige weken, waarna het den Heere behaagde, hem te verblijden met Zijne zalige tegenwoordigheid. O, welk een zalige verrassing was het hem, met David te mogen zeggen: *"Als Gij mijn hart verwijdt zult hebben, dan zal ik het pad Uwer geboden lopen"*. Onbeschrijfelijk was dan ook de verandering die met hem in die onvergetelijke nacht had plaats gehad.

*O! onvergetelijke nacht!
De Heere is mij onverwacht
Als van de verste tijden.
Verschenen in Zijn eigen licht;
Hoe vind ik nu mijn ziel gesticht,
Hoe mag ik mij verblijden!*

*Weg zij mijn ongevoeligheid;
Nu voel ik weer mijn hart verwijdt,
Om 's Heeren weg te wandelen;*

*Vorbij mijn lusteloos bestaan;
Mijn Goël, Losser, ziet mij aan,
'k Mag nu weer met Hem hand'len.*

*Vorbij de nevels van mijn oog,
O Liefde, eeuwig, die bewoog
Dat Hij kwam nederdalen,
En mij onthefte uit den drom,
Daar ik van zelf niet komen kon,
Wou Hij mij zelf ophalen.*

*Hoe zink ik in bewondering
Als weg; en juich, zo dat ik zing
Van 's Heeren grote daden!
Komt Englen! mensen! paart uw zang,
Voldoet een blik aan mijn verlang,
'k Mag mij in Jezus baden.*

*Groot is Zijn goedertierenheid
Die Hij nu over mij uitbreidt
En mij zo komt verrassen,
Met zulk een zalig Godsgeschenk,
Dat Hij mij toevoegt op Zijn wenk;
Niets kon mij beter passen.*

*Zo toont Hij weer Zijn trouwverbond
Dat ik zo menigmalen schond
Door tussenkomst van zonden,
Maar in geen Jakob ziet Hij meer,
Noch schuld in Isrel als weleer,
Houd Hem hier in gebonden.*

*En zulk een weldaad onverdiend,
't Ontvangen van mijn Zielevriend !
Hoe vallen mij de snoeren
Als in een plaats van lieflijkheid!
Zodat ik mij, door Hem geleid,
Tot Hem weer heen mag voeren.*

*Zo loop ik, en ik word niet moe,
Als ijlings naar mijn Jezus toe,
'k Vaar met arends-vleug'len omhoog!
Zo klimt mijn ziele zacht tot Hem,
Van Wie ik heb mijn kracht;
Wat kan mijn vreugd beteug'len!*

*O ! blijde heuvel schone top!
Uw lachend groen geeft mij volop;
Wie had dit durven denken?
Dat ik, die zo in 't duistere zat,*

*Zo lusteloos, zo afgemat,
Dat Gij mij dit zou schenken.*

*O! licht der lichten! bij U is
In 't minste nooit geen duisternis,
Gij komt het al opklaren.
Uw liefdegloed doortrek' mij 't hart.
Zodat ik angst gevoel noch smart
Als G' U komt openbaren.*

De Heere verscheen hem 's nachts en verlost zijn ziel van de menigte van zonden en zo werd hij eensklaps ontdaan van al die ongestalten, zodat met de dichter mocht juichen: *Komt luistert toe, gij Godsgezinden! en ik zal u vertellen. wat de Heere aan mijn ziel gedaan heeft*". Psalm 66.

Deze waarheid toch verslijt niet, naar blijft ook bij den voortgang gelden, zoals zulks in hem bevestigd werd; en tevens hoe alle Godsbeloften op hem van toepassing waren. *Zij zullen Zijn lof vertellen; spreekt de Heere.* Dat deed ook deze begenadigde.

Het was reeds in de vroege morgen na die zalige nacht, dat hij zijn Godvruchtige vrienden zou roepen. Hij was zo vervuld van de nabijheid des Heeren, dat hij uitriep: *"dat engelen en mensen zich samen verenigen om de grote rijkdom van Gods goedertierenheid te bezingen."* Toen een zijner vrienden, binnenkomende, hem vaagde: *"Hoe staat het met u?"* Ontving hij het antwoord der Sunamitische: *"Wèl, heel wèl."*

Toen begon hij te vertellen wat grote dingen de Heere aan zijn ziel gedaan had; hoe neerbuigend Hij zich aan hem ontfermd had en hem in een ogenblik verplaatst had uit alle ongestalten, op de wagenen van Zijn vrijwillig volk. Hoe hij in het wijnhuis en in Zijne binnenkamers geleid had en hoe een volle beek van wellust, hem in liefde had dronken gemaakt. Psalm 36.

Welk een wonderbare wending had hier plaats gehad, zodat hier ondervonden werd, dat het goed is dat het hart gesterkt, word door genade. Verslagen van bewondering en aanbidding over Gods ontfermende liefde zaten zijn vrienden rond zijn bed en ondervonden daar deze waarheid bevestigd: *"Hoe zoet, hoe liefelijk is het als broeders samenwonen,"* Psalm 133. Met verwondering moesten zij vragen: is dat nu dezelfde man die gister zei: *"Ik ben een leren zak in den rook gelijk,"* Psalm 119? En nu zó verheerlijkt inwendig, ja als een gewaterde hof, want de tranen die in milde stromen uit zijn oogden vloeiden, waren de tolken die luide verkondigden, dat de Heere goed en recht was.

Zo ziet men dat 's Heeren wegen niet onze wegen zijn, want dit alles moest daartoe leiden, dat de Heere hem iets groots en buitengewoons, had mee te delen

Tot zijn dood toe is deze bijzondere genade, hem bijgebleven, zodat hij vijf á zes weken in het licht van 's Heeren aanschijn heeft mogen wandelen. Was in zijn gezonde dagen, weinig spreken zijn gewoonte, nu was dat geheel anders. Waaruit duidelijk zichtbaar was, dat de Heere hem met Zijn nabijheid begunstigde, zodat hij met de dichter zeggen mocht, Psalm 11: *"Welzalig is den mens die Zijn getuigenis zoekt, die Hem van ganser harte bemint."*

Nu hoorde men zijn tent weergalmen: ...

*"Mijn God! niets gaat Uw roem te boven.
U prijs ik tot in eeuwigheid,"* Psalm 118.

Nu was zijn tong *als de pen eens vaardigen schrijvers*, Psalm 45, *en zijn hart vond zich vervuld met heilbespiegelingen*. Nu zei hij uit een dadelijk aanwezig genot: "bij deze dingen leef ik en dit zij het leven mijner ziele." Jesaja 38. Waarlijk, dit was in geen hoek geschied en zo kon ook deze stad op een berg niet verborgen blijven.

De zielsverwisseling die er met Versluys had plaats gehad, had dan ook ten gevolge, dat er tot het einde van zijn leven dagelijks van zijn betrekkingen en vrienden hem kwamen bezoeken waarbij vooral valt op te merken, dat hij slechts drie dagen bedlegerig is geweest en steeds in zijn stoel mocht zitten. In het begin wandelde hij nu en dan in de tuin rond en is hij zelfs nog enkele malen uit geweest.

Ook dan sprak hij tot hen, die hij ontmoette, onbewimpeld van Gods grote daden en werd hij bekwaam gemaakt om door zijn spreken op een zonderlinge wijze tot zegen voor anderen te zijn, zodat het aan hem openbaar werd, dat waar de Geest des Heeren is, dat daar ook vrijheid en vrijmoedigheid is.

Hij was gedurende de laatste dagen zijns levens mild met genade bedeed, gepaard met een ruime mate van nederigheid en ootmoed, opgeluisterd door eerbied en ontzag. Met hem was het zoals de profeet Zacharia ons mededeelt, *dat de Heere was gezeten als een zilversmid voor de smeltkroes om het zilver te louteren, totdat er de werkmeester zijn beeld in ziet*. Zo ook hier de grote Smelter Christus Zijn beeld in hem en ontdeed hem van alle schuim van eigengerechtigheid, zodat hij dan ook tot zijn jongste snik kon uitroepen:

*U, mijn Koning! zal ik eren
En bezingen Uwen lof,
Haast zie ik mijn vreugd vermeren,
Bij U in 't hemelhof.
Zoete Jezus! Liefdewezen!
Wel is 't mij, al wat Gij doet,
't Is Uw oog dat mij in dezen
Brenge tot enkel liefdegloed.
Lieve Borge! Gij zijt Schone!
Haast bevindt zich mijne ziel.
Spoedig bij U in te wonen,
Dat ik voor U nederkniel.*

Zo hoorde men gedurig vernieuwde redenen uit zijn mond, die stof van bewondering gaven van de onveranderlijke Ontfermer. Dan rolden hem de tranen langs den wangen, bij het gezicht op de goedertierenheid zijns Gods.

Een vriend kwam hem eens bezoeken, hij klaagde zeer en zeide dat hij s'morgens de vogels had horen zingen en hun Schepper loven, en wie hij was, daar hij dat ook graag had willen doen. Waarop deze aanmerkte dat het dan nog zo laag niet was en, dat juist de meeste genade in *begeren* bestond. Hiervoor werd hij vatbaar, stemde het toe en werd van toen af meer verlevendigd. De dingen der wereld gingen hem niet veel ter harte was het zichtbaar dat hij er slechts reiziger was, hoewel hij belang in zijn tijdelijke zaken stelde, voor zover hij roeping had.

Zo sprak hij nog wel eens over de gewassen des velde, doch dit werd dan spoedig afgebroken op deze of dergelijke wijze, dat de Heere zo goed was, dat het rechtvaardig zou zijn, wanneer Hij alles zou hebben weggenomen en Hij nochtans Zijn vleugel ten

goede over ons uitbreidde. Menigmaal zeide hij: "de Heere heeft mijn wil ten onder gebracht"; het was hem alles wel, zodat hij dan ook zijn mond niet tegen de Heere opdeed.

In al zijn lijden heeft hij slechts eenmaal gezegd: "wat ben ik toch een sukkelaar." Maar kort daarna kwam hij op dat gezegde terug en hernam: "foei mij, dat ik zo gesproken heb, ik ben een koningskind en niemand heeft zoveel reden te roemen in de trouwe Gods dan ik."

Gedurende zijn ziekte maakte hij veel gebruik van de brieven van Rutherford; de inhoud was hem als een honigraat, daar hij even als deze in dat volle genot verkeerde. Met welk een vooringenomenheid sprak hij van die meerdere Boas en met welk een verfoeiing van zichzelf! Niet zelden zei hij tot een zijn vertrouwdste vrienden: *"en dat aan mij zulk een doemeling, die nooit naar God zou gevraagd hebben, zulk een hemelse weldaad te schenken en zo neerbuigend te zijn, dat Hij toont lust aan mij te hebben, dat wonder is mij te groot"*.

Dagelijks ontving hij bezoeken van liefhebbers des Heeren en *altijd bracht bij uit den schat zijns harten oude en nieuwe geheimen te voorschijn*. Voortdurend bleef zijn Liefste hem nabij en het was alsof men een andere zegenende Jakob hoorde spreken, met zulk een bijzonder licht omscheen hem de Heere. Waardoor hij dan ook een ieder die tot hem kwam naar weg en vereiste getrouw wist te behandelen en volgens Salomo *den goddeloze niet te rechtvaardigen en den rechtvaardige niet te verdoemen*.

Zijn mond vloeide over van vermaningen en woorden van troost voor de vermoeiden er steeds op uit zijnde om winst te doen voor het koninkrijk der hemelen met de ontvangen talenten. Ernstig en krachtig sprak hij tot onbekeerde zondaren hen aanwijzende de enigen en algenoegzame weg ter behoudenis.

Wanneer hem naar zijn ongesteldheid gevraagd werd, dan antwoordde hij: "zo de Heere doet is wel, doch zie ik op mijn kinderen dan zou ik nog willen blijven, doch sla ik een blik op de toekomst en op hetgeen ik zal afleggen, dan is het mij beter te sterven dan te leven. Want er is geen anderen weg verordend om van de driehoofdige afgod verlost te worden dan door de dood en wat zou ik nog langer willen blijven in een moeitevolle wereld? Het wordt er niet beter in en beter zal ik het er uit, of van mijzelf nooit maken."

Zijn mond was steeds vervuld van de verhoogde Christus en van Hem te spreken was zijn ziel tot spijs waarom hij in waarheid een hemeling op aarde mocht genaamd worden. Ja, hij was gelijk de profeet Zacharia zegt: "een wonderteken".

Op zekere morgen zei hij: "het gaat met mij voor en achteruit; naar het lichaam verminder ik zeer in krachten; maar naar de ziel ben ik gelijk de arenden, dan gevoel ik een lopen en niet moede worden, een wandelen en niet mat worden. Dan riep hij menigmaal uit: o die lieve Jezus! Hoe wonderbaar goed is Hij over mij!

*Telkens voel ik mij beladen,
Doch Hij komt mijn ziel verzaden
Met Zijn liefde en Zijn trouw.
O, hoe zalig hier te zinken,
In Zijn kruisdood te verdrinken,
Niets zo schoon wat ik aanschouw.*

En dan: *Was zijn oog vol tranenbeken,
Waardoor hij mede gaf een teken
Wat er in zijn hart omging
't Waren niet dan zoete woorden*

*Die wij uit zijn mond dan hoorden.
Van het éne nodig ding.*

Dan zei hij : "O wie behoorde ik niet te wezen, alles verbeurd, alles verzonddig, een erfwachter der hel, niets waardig; een kind des toorns, van nature geneigd God en mijn naasten te haten; en nu, om het bloed des kruises een erfgenaam Gods en een mede-erfgenaam Christi!"

*"Wie was er ooit zo rijk als ik".
Zo riep hij tot den jongste snik.*

O, welke leerlingen waren daar te bekomen voor een ieder die even dierbaar geloof met hem had! Wanneer hij er uit sprak (want die er *over* spreken, worden er velen gevonden, doch die er uit spreken zijn weinigen) hoe het God behaagde Zich in genade aan een verloren zondaar te verheerlijken, en hoe heerlijk die vrije genade in de verhoogde Christus uitblonk, waar Hij zich aan een alles verbeurd hebbende zondaar openbaart.

Zo was het op zekeren morgen dat hij als wegsmolt in de liefde Gods, *terwijl de Heere hem de deur der hope opende in het dal Achors*, wanneer hij medeelde welk een straf-dood- en doemschuldig zondaar hij was en hoe rechtvaardig God hem had kunnen laten liggen in zijn ellende, doch hoe hier tegenover stond de rijkdom van Gods genade. Nooit hoorde men de rijkdom van Christus en de nietigheid des zondaars zo klaar en duidelijk tegenover elkaar stellen.

Dit gesprek was dan ook niet ongezegend voor anderen, die ook daardoor gesterkt werden, wanneer hij zei: "nooit zulk een diep inzien te hebben gehad in zijn onzalig bestaan, en dat hij niet had geweten zulk een groot beest voor God te zijn." (Psalm 73 : 22) Zo gaf hij hier al weer bewijzen dat genade de roem van alles zou wegdragen.

Twee jonge mensen uit een naburige gemeente kwamen hem eens bezoeken; hij zei tot hen "meent gij nu een heilig mens te zien? Dan vergist gij u; neen, het is een zwarte zondaar." Zo gaf hij eens ten aanhoren van velen een klare en op de Bijbel gegronde getuigenis aangaande de grondstukken van onze Gereformeerde leer, wegens de zo dierbare eeuwige verkiezing Gods, van de diepe onmacht des mensen, de volstreekte onmogelijkheid om zich geestelijk te kunnen roeren of bewegen.

Hoe klaar en duidelijk was hij in dezen, hij - en let daar vooral op, lezer! - hij, wiens mond na enige dagen een stervende mond was, zei: dat Gods kinderen met een van God uit genade ontvangen leven niet kunnen werkzaam zijn zoals zij willen. *Want dat het God was die in hun werkt, het willen en het werken naar Zijn welbehagen.*

Zo stond hij tot zijn jongste snik nog de ellendige dwaling tegen: "eens geloof altijd geloof, en dat men zich redden kan als men wil." "Nee, nee, geloof zulke geesten niet", sprak hij, "want zulk een gevoel is in de hel gesmeed."

Hoe meer vruchten zich bij Versluys openbaarden, hoe meer hij zich vertoonde als aan de knotwilg gelijk, wiens takken naar beneden hangen. Hij sprak dan ook veel van Gods vertroostende en bijblijvende genade en van het eenzijdige werk Gods aan de verloren zondaar. Dan riep hij uit: "in mij is geen kracht, alles ligt in Hem, die Sions Koning is, Hij die leed in Gethsemané en stierf op Golgotha. Hij heeft de pers alleen getreden.

Zo vond men hem, dan gedurig werkzaam in heilige meditatiën, en wanneer men hem vroeg of de langdurigheid van zijn lijden hem niet zwaar viel. Dan antwoordde hij: "de Heere is goed en Hij doe wat goed is in Zijn ogen." Zijn hart was dan ook gesloten voor het schijngenoet der wereld en voor hem van te weinig waarde, om er meer dan nodig was over te spreken en zeide:

*'k Sluit mijn ogen voor 't gewoel,
'k Heb het aardse niet ten doel,
Al die glans en hoge pracht
In mijn schatting niet geacht,
't Aards gewemel is als as,
't Smelt als weg gelijk de was.
't Vuur van Jezus liefdeblijken
Doet mij van dit alles wijken.*

Waren er echter zaken, die voor zijn dood moesten worden afgedaan, dan deed hij zulks moedig, zo kort mogelijk maar tevens getrouw, niet nalatende om bij deze gelegenheid met gepaste en liefderijke toespraken te vermanen en te wijzen op die eeuwig Gezegende des Vaders.

Dat deed hij zonder aanzien des persoons, zodat iedereen had toe te zien, hoe hij deel aan Jezus kreeg en hoe des zondaars vrijheid lag opgesloten in een gegeven, en niet in een genomen Koning, want *dat Jezus met een ruime hand zélf te nemen* de dood zelf was.

Kwamen er mensen bij hem, die niet tot de Gereformeerde Kerk behoorden, dan had hij vrijmoedigheid om hen de Christus aan te kondigen, als den enige Weg ten leven, en dat zij, wiens verwachting voor de eeuwigheid niet op Hem was gegrond, voor eeuwig moeten omkomen. Dan sprak hij: "gij gaat met mij naar een gewisse eeuwigheid en zult in uw zonden stervende, verloren gaan. Gave God dat gij uw schuldige ziel op Hem leerde werpen, Die Zijn volk", zoals de apostel zegt, "is geworden tot wijsheid, rechtvaardigheid en volkomen verlossing". Werd u verwaardigd om door Hem voor Hem te leven, wat zou uw gelukstaat groot zijn, en indien u hiertoe nog niet gekomen bent, dat dit u spoedig mocht gebeuren."

Het mag hier niet verzwegen worden dat het bleek dat Versluys mens bleef en dat, zoals hij zei, de oude natuur niet wordt veranderd, hoewel zich deze door Gods genade, weinig openbaarde.

Zo had hij op zekere morgen zich toornig tegen zijn enige dochter uitgelaten, die hem alle kinderlijke en nodige hulp deed toekomen. Doch de Heere was wonderbaar neerbuigend met ten onder te brengen datgene wat zich tegen hem verheft en zo werd, bij het verergeren van zijn lichaam, de waarheid van de apostel Jakobus op hem van toepassing: "*Gij hebt de verdraagzaamheid Jobs gehoord en het einde des Heeren gezien*". En zo werd het in hem bewaarheid, dat de kracht van Gods genade alles vermag en werd het bevestigd hetgeen de dichter zegt, Psalm 33:

In de grootste smarten,
Blijven onze harten
In den Heer gerust.
'k Zal Hem nooit vergeten
Hem mijn Helper heten
Al mijn hoop en lust.

Slechts eenmaal klaagde hij: "ach mij!" als een gevolg der lichaamssmartten, doch in deze werd het zichtbaar hoe de Heere hem krachtig onderschraagde. Wanneer men hem naar zijn uitwendige toestand vraagde, dan was het: "de goede hand mijns Gods is over mij, Die geleid mij en maakt mij ook het uitwendige dragelijk, zodat ik mag volgen en zwijgen."

Op zekeren morgen zei hij: "de Heere is mij bij vernieuwing goed en gaf mij in de afgelopen nacht een zoete ruste voor mijn lichaam en mijn overdenkingen waren mij bij het ontwaken goed. Wat zijn Zijne goedertierenheden al weer vele aan mij, zodat ik zeggen moet met David: *"als ik wakker wordt, ben ik nog bij U."*

Gedurig sprak hij er van hoe goed het was nabij God te wezen, en hoe hij in alles de hand des Heeren mocht zien. Zo was het, dat bij het aanbreken van de dageraad, een vogeltje in de naast zijn huis staande bomen, had hoorde zingen. "O! hoe goed is het mij in de morgen van deze dag," riep hij uit, "ook ik mocht met het diertje mijn Schepper mijn stem doen horen!" Hij smolt daarbij weg in tranen over Gods onverdiende genade en zeide op gevoelvolle toon: "mag ik, doemeling ook mijn stem tot mijn Schepper doen horen, ik, die oorzaak ben van alle ellenden en voor wie de Heere rechtvaardig Zijn vriendelijk aangezicht had kunnen verbergen!" Het was hem bij de dag eigen om met zijn God uit en in te gaan, en altijd stond bij hem op de voorgrond: *"niet ons niet ons, maar Uwen naam alleen zij eer!"* En was het steeds daarheen gericht: *"uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen."*

Bij gelegenheid hem wijzende op, en zich tevens verblijdende over zijn gelukstaat, zei een van zijn vrienden tot hem: "lieve vriend! Wat ben je mij ver voor, haast ben je in de rust." Waarop hij antwoorde: "Misgun het mij niet, het is toch niet alleen voor mij, maar voor al degenen, die Zijn verschijning hebben liefgehad. Hij is immers ons beiden dierbaar geworden; Wacht dus een weinig en ook uw verwachting zal niet beschaamd worden."

IV. AFSTERVEN.

Zo zijn wij genaderd tot het zeldzaam en zalig afsterven van Pieter Versluys.

Zijn lichaamskrachten van dag tot dag verminderende, zo moest hij eindelijk drie dagen voor zijn dood in bed blijven, om niet meer op te staan. Het is niet mogelijk al de omstandigheden van deze drie belangrijke dagen te vermelden, doch allen die tegenwoordig waren en aan wie genade was verheerlijkt, moesten getuigen dat het zichtbaar was, dat de Heere hem onmededeelbare zaken openbaarde, zodat zijn lichaam het niet kon dragen. Waarover de omstanders meenden dat uitwendige benauwheden zulks veroorzaakten, maar hetwelk later bleek te ontstaan ten gevolge van Gods zalige nabijheid. Zo iets laat zich niet beschrijven, doch slechts enigszins verstaan door diegenen, die soortgelijke ervaringen kennen.

Toen zijn einde begon te naderen werd hij door een vreemde dokter bezocht die de Roomse godsdienst beleed. Versluys stak zijn hand uit, en zei: "wel ja, voel mij; voor het laatst nog eens de pols. Hebt gij in, het Oude Testament wel eens gelezen, dat Jakob

zei: "*op Uw zaligheid wacht ik, Heere.*" Nu door genade mag ik dit ook zeggen." De dokter verklaarde later, dat hij nooit zulk een patiënt gehad had.

Zolang hij heeft kunnen spreken, heeft hij slechts zegeningen ontboezemd en openbaarde een grote mate van wijsheid, gepaard met getrouwheid, om elk zijn bescheiden deel te geven naar elks verschillende toestand.

- Tot hen van wie hij geloven mocht dat de wortel der zaak in hem was, zoals Job zegt, dan was het: "de Heere vergun u veel te verkeren in Zijn nabijheid; Hij zij u tot een Leidsman en tot uw Banier; Hij zij u ten allen tijde een licht op het moeilijke pad des levens."
- Waren het bedrukten of verslagenen, tot wie hij het woord richtte, dan sprak hij: "de Heere klare Zijn werk in u op, en brege uw begeerten tot daden en vervulle al uw verlangen."
- En wanneer het zodanigen waren die niet hoger bij hem volgens de Bijbel stonden aangeschreven dan toegekeerden, dan behandelde hij zulke zeer lieflijk maar nochtans getrouw en zei: indien u Jezus Christus nog niet in der waarheid hebt leren kenen, dan moge de Heere Zich van nu af over u ontfermen, om u te doen verstaan, wat tot uw eeuwige vrede dient, en Zijn Geest in uw hart uitstorten, opdat gij Hem recht moet leerde kennen."

Op die lieve Koning staarde zijn oog, van Hem was zijn hart vol en vloeide zijn mond over en verscheiden malen overstelpte hem zijn gevoel, wanneer hij als verslonden was in de liefde van dat enige, eeuwige gezegende Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt. Dan scheen hij boven het stof verheven, dan was zijn spraak hemeltaal en de glans van vreze Gods straalde af van zijn aangezicht en gaf een vurig verlagen te kennen om met Christus te wezen, zijnde zeer verre het beste.

Toen een van zijn vrienden, die op reis moest, afscheid van hem nam zei hij: "Ik wenste wel dat u de tijd mijner ontbinding mocht meenemen," zo gevoelde hij zich van alles ontdaan en bleek klaar, dat zijn lichaam nog wel het omhulsel zijner ziel, maar zijn geest reeds boven was.

Een van zijn kinderen ziende zijn sterk verlangen om ontbonden te worden, zei: "nu durf ik niet begeren om u nok langer te houden," liet hij er op volgen met een blijde uitdrukking op zijn gelaat: *Zou u het mij ook gunnen?*

Zo zijn wij genaderd tot de beide laatste nachten van zijn aardse leven, die onvergetelijk zullen zijn voor de vrienden die dezelve met hem doorbrachten. "Nooit", zo zegt een van deze, "had ik mij kunnen voor stellen dat een sterfbed een zegenend feestbed zou worden." Onze zielen waren diep verslagen van vanwege de grote mate van Gods vrije ontferming, als er op een buitengewone wijze aan hem werd medegedeeld, gepaard met de innerlijke betrekking die er bestond tussen hem en zijn Borg. Hij sprak dan over niets anders dan over het grote werk Gods. Onder dit alles verminderden zijn krachten zeer en was het zichtbaar, dat de uren zijner ontbinding met rasse schreden naderde.

De laatste nacht van zijn levens had hij het enige ogenblikken zeer benauwd na het gebruik van een dronk water. Toen het wat bedaarde zei hij: ik dacht dat ik reeds Boven zou geweest zijn." Toen daarna iemand tot hem zei: het had reeds met u gedaan kunnen wezen", zeide hij: "welnu, dan was ik reeds thuis geweest, wat is er tegen om een lichaam der zonde en des doods af te leggen?"

Tot een van zijn vrienden, zich bij hem bevindende zei hij zeer zachtjes: "den 10 Januari 1798," gevende hiermee de tijd van zijn ouderdom te kennen.

Deze vraagde daarop: "hoe is 't nu?" Hij antwoordde: "vrij wel, ik gevoel dat mijn einde nadert. O! hoe zalig is het gezicht, door de tijd in de eeuwigheid, ik zie mijn zegewagen tegemoet, maar mijn natuurlijke ogen zijn nog niet gebroken, want ik zie nog duidelijk de reten boven in mijn bedstede."

Zijn vriend zeide: "ik vertoef nog een weinig, haast wordt je afgelost." Waarop hij antwoordde: "was ik er maar!" Daarop volgde vele aandoeningen van Gods goedertierenheden over de bijzondere, verruimde en blijvende genade, die hij in ruime mate mocht genieten, waarop hij vervolgde: "o wat is God goed en goeddoende over zulk een zondaar als ik ben, dat Hij al de vijanden van mijn ziel, alle bestrijdingen zo gunstig opbindt, en betoont die allen aan banden te leggen!" Nu ondervind ik met nadruk, hetgeen de onderwijzer zegt: *dat zich niets kan roeren of bewegen, en er geen musje op aarde en geen haar van ons hoofd valt zonder Zijn wil.*"

En nu werd dit zielsfeest van deze hemeling nog meer met een voorbeeldloos onthaal vergroot, door zijn uitnodiging om eens te zingen, welk verlangen hij aan een van zijn vrienden zachtjes mededeelde, omdat het overluid spreken hem niet meer mogelijk was. Waarover deze zeer verwonderd was, omdat Psalmen zingen aan een sterfbed nog nooit door hem gehoord was, zodat er met aanheffen enigszins gedraald werd.

Daarop zei hij met verheffing van stem, ziende dat men vreesde te beginnen; "laat de mensen eens teuten (met een afgebroken stem) mij zal 't niet schaden, ik ga toch naar den hemel."

Toen vraagde men wat er gezongen zou worden, waarop hij zei:

*"Zingt eens van die lieve Koning
Van Wie ik verwacht mijn woning,
Haast is mijne ziele daar.
Binnen zal Hij mij geleiden,
Nimmer zal ik van Hem scheiden,
Hem aanschouw ik zonneklaar."*

Hierop werd er aangeheven uit Psalm 17, het 8e vers.

*Maar , blij vooruitzicht, dat mij streelt,
Ik zal, ontwaakt, Uw lof ontvouwen;
U in gerechtigheid aanschouwen;
Verzadigd met Uw Godd'lijk beeld.*

Het was daar, rondom dat leger alsof men op Thabor was, en waarlijk de Heere was aldaar.

*Op zijn verzoek werd voorts gezongen uit Psalm 89: 8.
Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht;
Uw vrije gunst alleen wordt d' ere toegebracht;
Wij steken 't hoofd omhoog en zullen d' eerkroon dragen
Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen,
Want God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven,
En onze Koning is van Israels God gegeven.*

Daarna zei hij: "ik zou het maar volmaken met 91 : 1."

*Hij, die op Gods bescherming wacht,
Wordt door den hoogsten Koning,
Beveiligd in den duist'ren nacht,*

*Beschaduwd in Gods woning,
Dies noem ik God, zo goed als groot
Voor hen, die op Hem bouwen,
Mijn burg, mijn toevlucht in den nood,
Den God van mijn betrouwen.*

Het is niet te beschrijven met welk een hemels gelaat hij daar neerlag, terwijl de blijdschap er op was uitgedrukt en het vurig verlangen naar de laatste ogenblik. En hoewel de vijand de omstanders vrees zocht aan te jagen vanwege het luide zingen in de stille nacht, gaf de gedachte, hoe de wereldling openbaar voor zijn koning uitkomt, vernieuwde moed, om de stemmen te verheffen en morgens om 4 uur Gods lof te zingen. Groenewegen zegt in zijn Lofzangen Israëls: ... *"Zij dwongen God en bleven vrienden.*

Toen daaruit nog tot hem gesproken werd, zei hij "gij raad het alweer."
Meer dan eenmaal zeide hij die nacht: "o lieve dood", waardoor hij zijn verlangen al hopen, al hijgende, al uitzien, al biddende, al jubelende te kennen gaf naar die gegeven Koning door het vrijmachtig welbehagen.
Al de bijzonderheden mee te delen is niet mogelijk, genoeg echter om het vrome zaad jaloers te maken op zulk een zeldzaam zalig sterfbed.
Het was zichtbaar, dat zijn krachten afnamen hoewel hij zijn denkvermogen bleef behouden en de smarten bijzonder werden gematigd. Zijn kinderen schaarden zich om hem hij zag hen met een blij gemoed aan en zei, *dat hij geloofde er reeds één onder hen was, die den Heere had aangeschreven.*
(Deze toch had, bij gelegenheid dat er een predikant aanwezig was, door wie hij zeer liefderijk, en bescheiden werd aangesproken, aangaande de staat van zijn ziel een bewijs gegeven, dat hij de keuze had gedaan, om als een andere Obadja de Heere te vrezen. Welk een vreugde was het hem, zulks nog in zijn leven te mogen horen.)
Tot zijne enige dochter zei hij: de Heere zegene u met tijdelijke en eeuwige zegeningen," daarbij voegende, "dat de Heere van zijn huis niet zou wijken." Toen gaf hij te kennen dat zijn ure van vertrek gekomen was en zijn kinderen gaven hem de laatste afscheidskus, niet zonder smartelijke, nochtans zalige aandoeningen. Waarop hij stierf.

Was er in Israël een grote rouw, wanneer er Godvruchtigen vergaderd werden tot hun vaders dan was het hier wel om het gemis van zo een dierbare vader en vriend.

We mochten hem met jaloersheid nastaren als hij de laatste adem uit blies, en een afscheid nemen, in de hoop elkaar boven weer te ontmoeten. Amen.

**Het gezin van Pieter Versluys (1798-1849) en Adriaantje Bresijn (1798-1847),
gehuwd 1822 bestond verder uit:**

1 Sijke Versluys , geboren Klundert 20 September 1823, overleden aldaar 1901

2 Jan Versluys, geboren Klundert 1825, overleden aldaar 1899, broodbakker te Klundert wiens oudste zoon Jeremias de bakkerij overneemt (zie foto) en wiens jongste zoon Cornelis bij gebrek aan plek in de bakkerij via klerk te Zevenbergen in lange avonduren doorstudeerde tot notaris te Leiden, wiens zoon Jan (vader van ondergetekende) vele jaren "Jannen-dag" vierde met de toenmalige bakker Jan uit Klundert en een gelijknamige neef.

*Jan Versluys Pietersz. gehuwd met Elisabeth Cornelia Sonneveld.
Kinderen van links naar rechts:
1. Jeremias Jacob Versluys. 2. Pieter Versluys. 3. Willemina Adriaantje Versluys.*

3 Cornelis Versluys , geboren 29 Maart 1830 te Klundert, broodbakker, overleden 1897.

4 Pieter Versluys, geboren Klundert 14 Mei 1832, landbouwer, overleden 1922, wiens nazaten nog steeds boeren onder Fijnaart.

5 Nicolaas Versluys, geboren Klundert 20 Juni 1834, zie foto hieronder:

*Nicolaas Versluys Pietersz., hoofd Christelijke Franse school te Zevenbergen,
gehuwd met Joanna Antonia Korteweg.*

Hieronder een stamboom van afkomst in mannelijke lijn van Pieter Versluys.

PIETER was de zoon van

Jan Versluys Cornelisz. geboren Fijnaart 25 juli 1743, gedoopt Fijnaart 28 juli 1743, belijdenis des geloofs gedaan na examen 29 maart 1763, kreeg in Rotterdam een opleiding tot mr. timmerman (architect), komt met zijn vrouw 20 april 1768 met attestatie van Rotterdam te Fijnaart.

Diaken in 1779, ouderling 1785/1787, betaalde in 1796 7 gulden aan kerkelijke belasting, Schepen 1800,1805, 1807 en 1810. Lid van het gemeentebestuur 1803/1805, Burgemeester van Fijnaart 1813, Mr. Timmerman 1769-1775, koopman-winkelier 1798, winkelier 1818. Overleden Fijnaart 19 juni 1818.

Hij huwde driemaal,

Ten eerste Rotterdam 16 augustus 1767, ondertrouw 2 augustus Clasijna Kerver, gedoopt Rotterdam 24 maart 1743, doopgetuigen: Jacobus en Jacomijntje van der Velden. Overleden Fijnaart 13 februari 1782, begraven aldaar 19 februari, dochter van Gijsbert Kerver en Magdalena van Utrecht, weduwe van Jan Kievit, mr. grofschilder (huisschilder die ook aannemer is).

Rechtelijk archief Fijnaart no 157,

16 maart 1769: Jan Versluys, mr. timmerman, wonende binnen Fijnaart en zijn vrouw Clasijna Kerver, testeren. Zij stellen tot voogd over hun kinderen aan, o.a. Cornelis Versluys junior.

Rechtelijk archief Fijnaart no 160, 14 februari 1783: Een staat en inventaris van de goederen, bezeten door Jan versluys, wonende binnen Fijnaart, en zijn overleden huisvrouw Clasijna Kerver wordt opgemaakt 19 september 1782. (Kopie 14 februari 1783).

Hij huwt ten tweede, Fijnaart 2 maart 1783, ondertrouw 15 februari, Anna Elisabeth Bresijn, gedoopt Fijnaart 29 september 1754, overleden Fijnaart 31 maart 1783, begraven aldaar 5 april. Dochter van Cornelis Bresijn en Pieterella Koomans. Rechtelijk Fijnaart 160, 14 februari 1783: Jan Versluys, weduwnaar van Clasijna Kerver, wonende binnen Fijnaart en Anna Elisabeth Bresijn, sluiten een huwelijksvoorwaarde.

Hij huwt ten derde, Fijnaart 2 november 1783, ondertrouw 18 oktober, Teuntje Tiggelaar, gedoopt Dinteloord 31 oktober 1762, winkelierster in 1825, overleden Fijnaart 6 april 1825, dochter van Willem Tiggelaar en Neeltje Schilperoort.

Rechtelijk Fijnaart no 160, 17 oktober 1783: Jan Versluys, laatst weduwnaar van Anna Elisabeth Bresijn, en Teuntje Willemsdr. Tichelaar sluiten een huwelijksvoorwaarde.

Rechtelijk Fijnaart no 160,

5 december 1783: Jan Versluys, timmermansbaas, weduwnaar van Anna Elisabeth Bresijn en bevorens weduwnaar van Clasijna Kerver, en Teuntje Willemsdr. Tichelaar, echtelieden, testeren.

Zijn drie kinderen, bij Clasijna Kerver verwekt, zijn de enige erfgenamen, met name, Gijsbert, Adriana, en Magdalena. Hij stelt aan tot voogden over zijn kinderen, zijn twee halve broers, Christiaan en Leendert Versluys.

Notarieel Fijnaart no 1867,

10 december 1818: Op verzoek van Teuntje Tichelaar, weduwe van Jan Versluys winkelierster, wonende Fijnaart, wordt een inventaris opgemaakt van de goederen, nagelaten door Jan Versluys. Deze inventaris bevat 50 bladzijden.

Notarieel Fijnaart no 1874,

22 augustus 1825: Pieter Hubertsz. Maris, winkelier, weduwnaar van Kaatje Versluys, als vader en wettige voogd over zijn twee minderjarige kinderen, Huibert en Jan Maris, Meeuwis Cornelisz. van Dis, vrachtrijder, weduwnaar van Neeltje Versluys, als vader en wettige voogd over zijn minderjarig kind Neeltje van Dis, Antonetta Versluys, landbouweresse, wonende onder Willemstad, weduwe van Jan Meeuwisz. Oostdijck, overleden Willemstad 21 mei 1825, als moeder en voogdesse over haar vijf minderjarige kinderen, genaamd Jan, Kaatje, Teuntje, Adriana en Meeuwis Oostdijck, Willem Versluys, mr. metselaar, wonende te Fijnaart, Cornelis Versluys, landbouwer, wonende onder Fijnaart,

Pieter Versluys, mr. broodbakker, wonende te Klundert,

Gerrit Versluys, mr. broodbakker, wonende te Fijnaart, alle erfgenamen van wijlen hun moeder en grootmoeder Teuntje Tichelaar, weduwe van Jan Versluys, houden een scheiding en deling van haar boedel en nalatenschap.

In 1943 publiceerde Dr. W.J. Hartman in Sibbe, bladzijde 186-187, een genealogisch tijdschrift, gegevens over de familie Jan Versluys uit Fijnaart, die genoemde Hr. Hartman overgenomen heeft van een blad, gescheurd uit een ouden Statenbijbel, gevonden bij een vuilnisbak in Den Haag.

Deze gegevens bestaan uit trouwen, geboorten en overlijden van Jan Versluys. Waar de Statenbijbel gebleven is, is niet bekend.

Kinderen uit het eerste huwelijk:

1. Gaatje Versluys, geboren en gedoopt Fijnaart 26 juni 1768, doopgetuigen: Cornelis Versluys en Anneke de Glind. Overleden Fijnaart 11 juni 1769, oud 11 maanden en 19 dagen.
2. Gijsbert Versluys, volgt VIII a.
3. Caterina Versluys, geboren Fijnaart 14 september en gedoopt 20 september 1772, doopgetuigen: Cornelis Versluys en Anneke de Glind. Overleden Fijnaart 23 maart en begraven aldaar 26 maart 1777.
4. Aaltje Versluys, geboren en gedoopt Fijnaart 19 juni 1774, doopgetuigen: Willem Kerver en Aalbertje Kerver. Overleden Fijnaart 26 april en begraven aldaar 29 april 1782, oud 7 jaren, 10 maanden en 7 dagen.
5. Adriana Versluys, geboren Fijnaart 5 juli en gedoopt aldaar 7 juli 1776, doopgetuigen: Arij Schilperoort en Adriana Versluys. Belijdenis des geloofs aldaar 1796. Borgbrief van Fijnaart naar Klundert 5 december 1808, overleden Klundert 5 augustus 1811, huwde Simon van der Hoogt, geboren Alblasterdam 1775, mr. broodbakker te Klundert, overleden Klundert 30 april 1819, zoon van Jan van der Hoogt en Maria Bonte. Hij hertrouwde Cornelia Lips.
6. Cornelis Versluys, geboren Fijnaart 12 juni en gedoopt aldaar 14 juni 1778, overleden Fijnaart 19 augustus en begraven aldaar 21 augustus 1781.
7. Magdalena Versluys, geboren Fijnaart 11 oktober en gedoopt 15 oktober 1780, winkelierster, overleden Fijnaart 25 december 1834, oud 54 jaar. Huwt Fijnaart 13 mei 1814, Willem Wervers, gedoopt Dongen 20 april 1766, broodbakker-winkelier, overleden Fijnaart 3 december 1826, zoon van Johannes Marijn Wervers en Prijna Heijblom, en weduwnaar van Arjaantje Burgers. Notarieel Fijnaart no 1866, 15 december 1817: Magdalena Jansdr. Versluys, wonende onder de Fijnaart, maakt haar testament. Zij benoemt tot haar enige erfgenaam haar echtgenoot Willem Jansz. Wervers. Notarieel Fijnaart no 1889, 12 december 1828: Magdalena Versluys koopt een brouwerij, gelegen onder Fijnaart. Notarieel Fijnaart no 1895, 18 juli

1834: Magdalena Jansdr. Versluys, weduwe van Willem Jansz. Wervers, winkelierster, wonende onder Fijnaart, maakt haar testament. Zij benoemt tot voogd over haar minderjarige kinderen haar broeder van halve bedde, Pieter Versluys, bakker te Klundert.

Kinderen uit het derde huwelijk:

8. Kaatje Versluys, geboren Fijnaart 19 september en gedoopt 26 september 1784, belijdenis des geloofs gedaan op 28 maart 1806, overleden Fijnaart 21 oktober 1821, oud 37 jaar, huwt Fijnaart 16 augustus 1806 Pieter Maris, geboren Fijnaart 13 maart 1786, koopman, winkelier, assessor in 1838, overleden Fijnaart 18 april 1838, zoon van Huibert Willemsz. Maris en Maaïke Coomans.
9. Neeltje Versluys, geboren Fijnaart 3 juli en gedoopt 9 juli 1786, overleden Fijnaart 23 augustus en begraven 25 augustus 1786.
10. Neeltje Versluys, geboren Fijnaart 8 juni en gedoopt 10 juni 1787, belijdenis des geloofs gedaan op 28 maart 1806, overleden Fijnaart 15 oktober en begraven 20 oktober 1810. Huwt Fijnaart 25 maart 1810 Meewis van dis, geboren Fijnaart 12 november 1783, landbouwer, vrachtrijder, overleden Klundert 27 september 1853, zoon van Cornelis van Dis en Anneke de Man. Hij hertrouwt Fijnaart 28 februari 1822, Maria de Visser.
11. Cornelis Versluys, geboren Fijnaart 21 maart en gedoopt 22 maart 1789, overleden Fijnaart 4 juli en begraven 7 juli 1790.
12. Antonetta Versluys, geboren Fijnaart 18 mei en gedoopt 22 mei 1791, overleden Willemstad 7 augustus 1865 oud 74 jaren. Huwde tweemaal: ten eerste Jan Oostdijck, geboren en gedoopt Fijnaart 13 augustus 1785, doopgetuigen: Jan Punt en Lena Koomans, landbouwer te Willemstad, overleden Willemstad 21 mei 1825, oud ruim 39 jaar, zoon van Méeuwus Oostdijck en Katalijna Jansdr. Punt. Zij huwt ten tweede, Willemstad 29 november 1827, Adriaan Timmers, geboren Willemstad 22 mei 1792, landbouwer, overleden Willemstad 23 december 1877, zoon van Adam Pietersz. Timmers en Teuntje Korteweg.
13. Cornelis Versluys, volgt VIII b.
14. Willem Versluys, volgt VIIIc.
15. **Pieter Versluys, volgt VIII d.**
16. Gerrit Versluys, volgt Vil] e.

Verder teruggaand in de tijd: de vader van Pieter Versluys was dus

[VII a] Jan Corneliszoon Versluys geboren Fijnaart 25-7-1743; Jan was het derde kind uit het eerste huwelijk van [VI] Cornelis Versluys Janszoon, gedoopt Fijnaart 1708, overleden 1776 en Cathalijna Coomans geboren Fijnaart 1712 en overleden aldaar ca 1747 toen VIIa dus 5 jaar oud was.

De vader was armmeester, kerkmeester, hulpschout en schoenmaker. Hij hertrouwde in 1749 en gewon totaal 9 kinderen.

zijn ouders:

Jan Corneliszoon was het 5de kind van [V] Jan Corneliszoon Versluys geboren 1676 te Heyningen (bij Fijnaart), overleden 1739 te Fijnaart en Adriaantje Blokland geboren 1672, overleden 1718 te Fijnaart dus toen VI 10 jaar oud was.

Vader was landbouwer, schepen, ouderling en gewon intussen 6 kinderen.

zijn ouders:

Jan Corneliszoon was het 7de kind van [IVc] Cornelis Janszoon Versluys geboren te Strijen in de Hoekse waard ca 1628 en Willempje Grootenboer geboren 1641 te Fijnaart (zijn 2de huwelijk).

Vader was landbouwer te Heyningen, armmeester, diaken, ouderling en hij kreeg 8 kinderen. Hij was dus vanuit de Hoekse waard verhuisd over het Hollands Diep naar wat nu West Brabant heet maar toen onder Holland viel. Hij woonde bij de *sluis* van Strijen Sas en gaf zo de familie haar uiteindelijke naam: Versluys. Het was ook bij die sluis dat het veerpontje vertrok over het Hollands Diep naar de Klundert (bij Fijnaart) zodat de oversteek van de familie letterlijk en figuurlijk voor de hand lag. Grootschalige avonturiers waren de Versluyzen nooit, maar eenvoudigen in den lande.

zijn ouders:

Cornelis Janszoon was ± het 4de kind van [III] Jan Huighens Meintgens, landbouwer, geboren Ridderkerk op IJsselmonde 1593 en

Adraentge Cornelisdochter geboren Ridderkerk 1600, die de voornaam Cornelis in de familie bracht, een naam die sindsdien in de familie bleef.

Het gezin verhuisde naar Strijen in de Hoekse waard, enkele uren gaans, daarbij halverwege de oude Maas overstekend.

zijn ouders:

Jan Huighens Meintgens was het 4de kind van [II] Huigh Janszoon Meintgen, geboren Ridderkerk 1560, landbouwer onder Slikkerveen en

Adriaantje Bastaensdochter uit Ridderkerk (zijn 2de huwelijk).

Vader was ouderling en ook voogd over maar liefst 6 weeskinderen.

zijn ouders:

Huigh Janszoon Meintgen, was het enig kind van [I] Jan Janszoon Meintgen landbouwer, geboren ca 1525 te Ridderkerk

en Meintge Lenaersdochter geboren ca 1525.

Zij bezitten een boerderij onder Slikkerveen, die van haar kant komt en vandaar dat Jan Janszoon in het dorp ook genoemd wordt "die met Meintge getrouwd is". De boerderij in kwestie stond op de plek waar later de intussen ook al verdwenen "Kleine Donk" stond, vlakbij de rivier.

Dieper dan de wortels in de Slikkerveerse klei is de stamboom onzeker .

Dit was een samenvatting uit "Het West-Brabantse geslacht Versluys", Auteur: Jan Versluys Cornelis Janszoon. *Deze genealogie eindigt met:*

*“O God die droeg ons voorgeslacht
in nacht en stormgebruis.
Bewijs ook ons uw trouw en macht.
Wees eeuwig ons tehuis.”*

Het boekje doorlezend kom je onder de indruk van de hoge kinder- en vooral zuigelingen sterfte en van de hoge moederlijke sterfte in de 16^e-18de eeuw, waardoor veel kinderen al vroeg hun moeder verloren en 2de en 3de huwelijken meer regel dan uitzondering waren. Dit moet hun leven en dus ook hun geloof getekend hebben.

Culemborg 26-7-2004

Cornelis Janszoon Cornelisz .Jansz. Pieter¹szoon Versluys mede namens zijn zonen Pieter en Jan.

---

¹ De Pieter waarover dit boekje gaat